

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
педагогіки та освіти
Л.В. Задорожна-Княгницька

Протокол засідання кафедри
№ 2 від 17.09.2019

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО_МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

Освітньо-професійна програма: «Мова та література (англійська)»,
«Мова та література (німецька)»,
«Мова та література (новогрецька)»,
«Українська мова та література»,
«Історія», «Історія та археологія»

Спеціальність 014 Середня освіта

Факультет іноземних мов

ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ «МАГІСТР»

2019-2020 н.р.

ЗМІСТ КНМЗНД

| | |
|---|----|
| Робоча програма навчальної дисципліни..... | 3 |
| Навчальний контент..... | 17 |
| Методичні рекомендації до проведення практичних (семінарських) занять..... | 27 |
| Дидактичне забезпечення самостійної роботи..... | 35 |
| Методичні рекомендації до виконання індивідуального навчально- дослідного завдання..... | 36 |
| Засоби діагностики навчальних досягнень студентів..... | 37 |
| Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни..... | 53 |

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
педагогіки та освіти
Л.В. Задорожна-Княгницька

Протокол засідання кафедри
№ 2 від 17.09.2019

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

Освітньо-професійна програма: «Мова та література (англійська)»,
«Мова та література (німецька)»,
«Мова та література (новогрецька)»,
«Українська мова та література»,
«Історія», «Історія та археологія»

Спеціальність 014 Середня освіта

Факультет іноземних мов

ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ «МАГІСТР»

2019-2020 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Освітній менеджмент» для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» за спеціальністю 073 Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти/авт.-уклад. Мойсеєнко Р.М. МДУ, 2019. 15 с.

Розробник:

Р.М.Мойсеєнко – кандидат пед. наук, доцент кафедри педагогіки та освіти.

Програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол від “17” вересня 2019 року № 2

1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників | Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень | Характеристика навчальної дисципліни | |
|---|---|--|-----------------------|
| | | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів – 3 | Напрямок підготовки Менеджмент | Нормативна | |
| Модулів – 3 | Освітньо-професійна програма Менеджмент. Спеціальність 073 Управління закладом загальної середньої освіти | Рік підготовки: | |
| Змістових модулів – 2 | | 1-й | 1-й |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання – виконання творчих завдань у межах підготовки до практичних та семінарських занять | | Семестр | |
| Загальна кількість годин - 90 | | 1-й | 1-й |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - | Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр | 14 год. | 8 год. |
| | | Практичні, семінарські | |
| | | 16 год. | 4 год. |
| | | Лабораторні | |
| | | - | . |
| | | Самостійна робота | |
| | | 60 год. | 78 год. |
| | | Індивідуальні завдання: год. 2 | |
| Вид контролю: залік | | | |

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40/60%

для заочної форми навчання – 20/80%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів системи знань про управління освітніми системами, їх становлення, функціонування та розвиток, усвідомлення специфіки школи як соціально-педагогічної системи.

Завдання курсу:

- систематизувати наявні у студентів знання про освітні системи;
- ознайомити студентів із основними принципами і функціями державно-громадського управління освітою;
- навчити студентів аналізувати проблеми управління навчальними закладами;
- організувати самостійну роботу студентів із вивчення теорії та практики управління освітніми системами з використанням літератури з менеджменту та педагогічного менеджменту;
- розвивати професійні якості майбутніх фахівців, їх управлінську культуру.

По завершенні вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні поняття теорії управління та педагогічного менеджменту;
- сутність процесу управління, функції, методи та принципи педагогічного менеджменту;
- принципи державної політики в галузі освіти;
- міжнародні, державні та регіональні законодавчі документи, нормативні локальні акти школи, які визначають стратегію розвитку та життєдіяльності системи освіти;
- компоненти професіографічного портрету сучасного керівника освітнього закладу на основі концепції особистісно орієнтованої освіти;
- нові технології управління освітою, інновації системі освіти;
- форми підвищення кваліфікації та атестації педагогічних кадрів.
- нормативно-правову базу розвитку і реформування початкової освіти в Україні;
- сучасні наукові дослідження у галузі освітнього менеджменту;
- сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та у світі.

Вміти:

- планувати, моделювати та аналізувати педагогічний процес
- здійснювати психолого-педагогічну діагностику і проектувати педагогічну ситуацію;
- раціонально вибирати оптимальні форми управління, творчо вирішувати педагогічні задачі;

- вивчати і накопичувати професійно-педагогічний досвід управління системою освіти;
- спостерігати, виявляти, узагальнювати та оцінювати результати управління системою освіти;
- аналізувати структуру школи як соціально-педагогічної системи;
- постійно підвищувати свою педагогічну культуру; використовувати досягнення педагогічної науки і практики у власній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Освітній менеджмент як галузь наукових знань та сфера діяльності

Менеджмент як наука, його предмет, мета, завдання. основні підходи до тлумачення понять. Елементи організації і процесу управління. Визначення основних понять: «менеджмент», «педагогічний менеджмент», «освітній менеджмент», «організація», «менеджер», «управлінська діяльність», «структура управління». Системний підхід його суть та значення в педагогічному менеджменті. Рівні освітнього менеджменту. Типи менеджменту в освіті: інформаційний, стратегічний, кадровий, інноваційний. Організації в освіті як об'єкти управління.

Тема 2. Структура освітньої системи України та її правове забезпечення

Система освіти в Україні, її мета і завдання. Основні принципи освіти в Україні. Структура системи освіти. Загальна характеристика складових системи освіти: дошкільне виховання, загальна середня освіта, професійна освіта, вища освіта, післядипломна підготовка, аспірантура, докторантура. Підвищення кваліфікації, позашкільне навчання й виховання, самоосвіта.

Структура та функції управління системою освіти. Характеристика державних органів управління освітою та їх функцій: Міністерство освіти й науки України, Центральні органи виконавчої влади України, яким підпорядковуються навчальні заклади, Атестаційна комісія України, Державна акредитаційна комісія. Державно-громадське управління освітою.

Тема 3. Основні наукові підходи до управління освітніми системами

Основні підходи і школи розвитку сучасного менеджменту (історичний огляд). Характеристика сучасних управлінських парадигм: гуманістична парадигма, традиційний підхід, новітня парадигма, в основі якої лежить принцип прихованого задуму. Системний підхід як методологічна основа сучасного управління. Основні положення системного підходу в управлінні освітою.

Синергізм освітніх систем. Зарубіжні та вітчизняні класики наукового менеджменту.

Тема 4. Основні функції та принципи освітнього менеджменту

Процесуальний (стадіальний) і системний підходи до технології управління. Види системної управлінської діяльності (функції), за допомогою яких реалізуються конкретні і загальні цілі управління. Функції (основні функціональні компоненти) педагогічного менеджменту. Педагогічний аналіз. Цілепокладання і планування. Основні характеристики програмно-цільового підходу. Співвідношення мети і засобу в управлінні. Вимоги конкретності і діагностується цілей управління. Організація. Регулювання і контроль.

Загальні принципи управління. Принципи педагогічного менеджменту. Принципи наукової організації педагогічної і управлінської праці (НОТ). Принципи аналітичної діяльності менеджера освітнього процесу. Принципи. Специфічні принципи управління освітньою системою. Принципи державної політики в галузі освіти.

Тема 5. Методи управління

Поняття про методи управління та їх особливості. Прийом управління. Співставлення понять «метод» та «прийом» у теорії управління.

Поняття класифікації методів управління. Підходи до класифікації методів управління (аспектний, емпіричний, поділ методів управління на окремі групи з метою більш глибокого пізнання їх змісту). Характеристика адміністративних, організаційних, економічних, соціальних, соціально-психологічних, психологічних методів управління.

Класифікація методів управління за П.М.Керженцевим: планування, інструктування, розподіл сил, реорганізація, переговори, методи дезорганізації. Співвідношення організаційних та дезорганізаційних культур.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Організація процесу управління в умовах нової парадигми освіти

Тема 1. Керівництво закладом загальної середньої освіти як складова освітнього менеджменту

Організація керівництва навчально-виховною роботою школи. Структура органів шкільного керівництва та службові обов'язки посадових осіб. Органи колегіального управління школою. Вищий орган громадського самоврядування в закладах загальної середньої освіти - загальні збори (конференція) колективу. Рада школи як виконавчий орган громадського управління. Педагогічна рада діючий колегіальний дорадчий орган закладу освіти. Управлінська діяльність адміністрації школи. Участь громадськості в управлінні школою. Планування роботи школи (перспективне, річне, поточне). Внутрішкільний контроль як функція освітнього менеджменту, види та форми контролю.

Тема 2. Стратегічне управління в освітньому менеджменті

Поняття «стратегічне управління». Характеристика етапів стратегічного планування: 1. Визначення місії та цілей діяльності освітньої організації. 2. Аналіз зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище освітньої організації. 3. Аналіз сильних і слабких сторін організації. 4. Вибір стратегії. 5. Стратегічне планування. Стадії розробки програми: аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища закладу освіти; формування концепції майбутнього закладу освіти; визначення стратегії; формування цілей та визначення етапів програми; формування плану дій; експертиза програми. Структура програми. Технологія підготовки програми.

Тема 3. Управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти

Сутність методичної роботи в школі, її мета й завдання, функції. Організаційні форми методичної роботи в закладах загальної середньої освіти: індивідуальні, колективні і групові.

Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних кадрів. Форми підвищення кваліфікації та перепідготовки. Програмно-цільове планування підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Сутність атестації педагогічних працівників. Порядок атестації педагогічних і керівних кадрів. Педагогічна самоосвіта як індивідуальний процес підвищення кваліфікації.

Тема 4. Управління якістю освіти

Теоретичні основи якості освіти. Оцінювання якості в системі закладів загальної середньої освіти. Оцінювання діяльності закладів загальної середньої освіти. Атестація навчальних закладів в Україні. Державна підсумкова атестація. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень учнів в Україні. Забезпечення якості в системі вищої освіти. Загальні питання оцінювання якості вищої освіти. Оцінювання навчальних досягнень студентів.

Тема 5. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти

Матеріальна база освітнього закладу: її стан на сучасному етапі. Проблеми закладів освіти. Оцінка навчально-матеріальної бази закладу освіти. Критерії оцінки навчально-матеріальної бази закладу освіти.

Оновлення господарсько-фінансових функцій управління сучасним закладом освіти. Рівні фінансування закладів освіти (державний, обласний та районний). Складові фінансових надходжень закладу загальної середньої освіти. Фінансування середньої освіти. Фінансування вищих навчальних закладів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Особливості діяльності та взаємодії керівників закладів освіти

Тема 1. Особистість сучасного менеджера в освіті

Професійно-особистісні якості менеджера. Співвідносність якостей та професійної поведінки адміністратора та лідера. Поняття компетентності менеджера в освіті. Складові професійної компетентності керівника в освіті. Поняття харизми менеджера та її значення у професійній діяльності. Поняття харизматичного лідерства.

Тема 2. Стилi керівництва в теорії освітнього менеджменту

Поняття стиля керівництва. Характеристика стилів керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний, анархічний). Порівнювальний аналіз стилів управління за цілями, засобами та результатами.

Поняття «термінаторного» управління. Основні типи керівників-термінаторів. Характеристика видів хибного авторитету: авторитет утиску, відстані, педантизму, авторитет резонерства, авторитет удаваної доброти.

Основні поняття: традиційне управління, «термінаторне» управління, стиль керівництва, авторитарний, демократичний, ліберальний стилі керівництва, хибні авторитети керівників.

Тема 3. Лідерство в освіті

Поняття про лідерство та управління (керівництво). Сутність поняття «лідер» і «керівник». Основні вміння та ролі лідерів. Основні теоретичні підходи до розуміння лідерства в класичних роботах з теорії менеджменту. Типи лідерів. Особливості лідерів. Харизматична теорія лідерства (візіонарне лідерство, трансакційні лідери, трансформаційні лідери).

Теорія ситуативного лідерства. Фактори ефективного лідерства: підхід з позиції особистих якостей; поведінковий підхід; ситуатійний підхід.

Умови організації оптимального управління. Роль рефлексії в діяльності менеджера освіти та педагогів.

Тема 4. Організаційна культура закладу освіти

Поняття про організаційну культуру освітнього закладу. Її ознаки. Типи організаційної культури (К. Камерон і Р. Куїнн). Характеристика типів організаційної культури (сімейна, інноваційна організаційна культура, результативна організаційна культура, рольова організаційна культура).

Функції організаційної культури. Суб'єктивні та об'єктивні елементи культури освітнього закладу. Відповідальність керівника закладу освіти. Етичні проблеми в процесі педагогічної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|---|-----------------|--------------|---------|---------|------|----|--------------|--------------|---------|---------|------|----|
| | Денна форма | | | | | | Заочна форма | | | | | |
| | усього о | у тому числі | | | | | усього о | у тому числі | | | | |
| л | | п | ла б | ін д | с.р. | л | | п | ла б | ін д | с.р. | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 |
| Модуль 1 | | | | | | | | | | | | |
| Змістовий модуль I. Теоретичні основи освітнього менеджменту | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Освітній менеджмент як галузь наукових знань та сфера діяльності | 5 | 2 | | | | 3 | 5 | 2 | | | | 3 |
| Тема 2. Структура освітньої системи України та її правове забезпечення. | 5 | | 2 | | | 3 | 5 | | 2 | | | 3 |
| Тема 3. Основні наукові підходи до управління освітніми системами. | 5 | | 2 | | | 3 | 5 | | | | | 5 |
| Тема 4. Основні функції та принципи освітнього менеджменту | 5 | 2 | | | | 3 | 5 | | | | | 5 |
| Тема 5. Методи управління в освітньому менеджменті | 5 | 2 | | | | 3 | 5 | 2 | | | | 3 |
| Тема 6. Освітній менеджмент у зарубіжних країнах | 5 | | 2 | | | 3 | 5 | | | | | 5 |
| Разом за змістовим модулем I | 30 | 6 | 6 | - | | 18 | 30 | 4 | 2 | | | 24 |
| Змістовий модуль II. Організація процесу управління в умовах нової парадигми освіти | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Керівництво закладами загальної середньої освіти як складова освітнього менеджменту | 6 | 2 | | - | | 4 | 6 | 1 | | | | 5 |
| Тема 2. Стратегічне управління в | 6 | 2 | | - | | 4 | 6 | 1 | | | | 5 |

| | | | | | | | | | | | | |
|---|----|----|--------|---|--|----|----|---|---|--|--|----|
| освітньому менеджменті | | | | | | | | | | | | |
| Тема 3. Управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти | 6 | | 2 | - | | 4 | 6 | | 2 | | | 4 |
| Тема 4. Управління якістю освіти | 6 | | 2 | - | | 4 | 6 | | | | | 6 |
| Тема 5. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти. | 6 | 2 | | - | | 4 | 6 | | | | | 6 |
| Разом за змістовим модулем 2 | 30 | 6 | 4 | | | 20 | 30 | 2 | 2 | | | 28 |
| Змістовий модуль III. Особливості діяльності та взаємодії керівників закладів освіти | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Особистість сучасного менеджера освіти | 8 | | 2 | | | 6 | 8 | 1 | | | | 7 |
| Тема 2. Стили керівництва в теорії освітнього менеджменту | 7 | 2 | | | | 5 | 7 | 1 | | | | 6 |
| Тема 3. Лідерство в освіті | 8 | | 2 | | | 6 | 8 | | | | | 7 |
| Тема 4. Організаційна культура закладу освіти | 7 | | 2 | | | 5 | 7 | | | | | 6 |
| Разом за змістовим модулем 3 | 30 | 2 | 6 | | | 22 | 30 | 2 | | | | 28 |
| Модуль 2 | | | | | | | | | | | | |
| ІНДЗ | | | | | | 4 | | | | | | 4 |
| Усього годин | 90 | 14 | 1 6 | | | 60 | 90 | 8 | 4 | | | 78 |

5. Теми семінарських занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|-------|---|-----------------|
| 1. | Структура освітньої системи України та її правове забезпечення | 2 |
| 2. | Основні наукові підходи до управління освітніми системами | 2 |
| 3. | Освітній менеджмент у зарубіжних країнах | 2 |
| 4. | Управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти | 2 |
| 5. | Управління якістю освіти | 2 |

| | | |
|----|--|-----------|
| 6. | Особистість сучасного менеджера освіти | 2 |
| 7. | Лідерство в освіті | 2 |
| 8. | Організаційна культура закладу освіти | 2 |
| | Разом | 16 |

6. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|-------|----------------|-----------------|
| 1 | Не передбачено | |

7. Теми лабораторних занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|-------|----------------|-----------------|
| | Не передбачено | |

8. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми | Кількість годин | |
|-------|--|-----------------|---|
| 1 | Система освіти в Україні, структура, характеристика | 3 | 4 |
| 2 | Рівні управління освітою в Україні. Функції виконавчих органів влади щодо управління освітою. | 3 | 4 |
| 3 | Нормативно-правові документи, що регламентують діяльність органів управління освітою. Закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2017). | 3 | 4 |
| 4 | Права і обов'язки суб'єктів управління закладом освіти. Посадові інструкції. | 3 | 4 |
| 5 | Основні напрями реформування освіти в Україні. Концепція Нової української школи | 3 | 4 |
| 6 | Характеристика сучасних управлінських парадигм: гуманістична парадигма, традиційний підхід, новітня парадигма, в основі якої лежить принцип прихованого задуму | 3 | 4 |
| 7 | Принципи управління освітою | 3 | 4 |
| 8 | Характеристика навчального закладу як відкритої системи | 3 | 4 |

| | | | |
|----|---|-----------|-----------|
| 9 | Функціонування закладів освіти, де навчаються діти з особливим потребами. | 3 | 4 |
| 10 | Освітнє середовище закладу навчального закладу | 3 | 4 |
| 11 | Інформаційне забезпечення системи як функція педагогічного менеджменту | 3 | 4 |
| 12 | Особливості освітнього закладу, який працює в інноваційному режимі. | 3 | 4 |
| 13 | Організаційні форми методичної роботи в закладах загальної середньої освіти: індивідуальні, колективні і групові. | 3 | 4 |
| 14 | Управління якістю освіти у закладах освіти | 3 | 4 |
| 15 | Залучення інвестицій як один із напрямів ефективного фінансового менеджменту в освітніх організаціях | 3 | 4 |
| 16 | Призначення учнівського самоврядування у закладі освіти. | 3 | 4 |
| 17 | Основні теоретичні підходи до розуміння лідерства в класичних роботах з теорії менеджменту | 3 | 4 |
| 18 | Вимоги до сучасного менеджера освіти. | 3 | 4 |
| 19 | Роль рефлексії в діяльності менеджера освіти та педагогів. | 3 | 4 |
| 20 | Етичні проблеми, що виникають в процесі педагогічної діяльності | 3 | 4 |
| | Разом | 60 | 78 |

9. Індивідуальні завдання

Виконання завдань до семінарських занять за різними видами:

Наочно відобразити: 1) Структуру управління освітньою галуззю Маріуполя або окремого району Донецької області. 2) Проаналізувати особливості управління освітою в різних країнах світу. 3) Підготувати доповідь на тему: Особливості освітніх систем провідних країн світу (за вибором студента).

10. Методи навчання

Лекції, розв'язування творчих завдань, заповнення таблиць, конспектування, написання рефератів, укладання глосарію, тестові завдання.

11. Методи контролю

Перевірка конспектів студентів; співбесіда зі студентами під час індивідуальних занять; консультація; тестова перевірка знань; перевірка індивідуального навчально-дослідного завдання; експрес-опитування; залік.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

| Поточне тестування та самостійна робота | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | Сума | |
|---|----|---|---|---|---|---------------------|---|---|----|----|----|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|------|-----|
| Змістовий модуль №1 | | | | | | Змістовий модуль №2 | | | | | | Змістовий модуль №3 | | | | | | | | | |
| Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | 100 |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | | |
| 2 | 10 | 3 | 5 | 3 | 2 | 5 | 3 | 5 | 10 | 5 | 2 | 2 | 5 | 5 | 5 | 10 | 5 | 3 | 10 | | |

Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою | |
|--|-------------|--|---|
| | | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики | для заліку |
| 90 – 100 | A | відмінно | зараховано |
| 82-89 | B | добре | |
| 74-81 | C | | |
| 64-73 | D | задовільно | |
| 60-63 | E | | |
| 35-59 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 0-34 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять.
3. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів.
4. Тестові завдання до курсу.
5. Перелік контрольних питань.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту: підруч. Київ: Ленвіт, 2007. 263 с.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: монографія / Л. М. Карамушка. Київ : Ніка-Центр, 2000. 332 с.
4. Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті: навч. посібник / В. В. Крижко. Київ : Освіта України, 2005. 256 с.
5. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
6. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник/ В. Е. Лунячек. –2-е вид., випр. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ«Магістр», 2015. 512 с.
7. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
8. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Текст] : навч.-метод. посібник. Переяслав-Хмельницький ДПУ. Київ : Освіта України, 2005. 141 с.
9. Освітній менеджмент: навч. посібник /За заг. редакцією Л.І. Даниленко, Л.М.Карамушки. Київ : Шкільний світ, 2003. 400 с.
10. Пшенична Л. В. Менеджмент в освіті [Текст] : навч.-метод. посіб. Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2012. 214 с.
11. Черниш А.П. Менеджмент освіти: навч. посіб. Київ: МПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. 49 с.
12. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом [Текст] : навч. посібник Київ: Знання, 2006. 365 с.

Допоміжні:

1. Алюшина Н. О. Морально-психологічні засади управлінської діяльності: навч. метод. матеріали. Київ. : НАДУ, 2013. 60 с.
2. Білобровко Т. І. Кредитно – модульний курс з освітнього менеджменту: навч. посібник. Переяслав – Хмельницький, 2008. 76 с.
3. Генсон М.Е. Керування освітою та організаційна поведінка : наукове видання е / М. Е. Генсон ; пер. с англ. Х. Проців. Львів: Літопис, 2002. 384 с.
4. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій): курс лекцій. Харків: Основа, 2004. 128 с.
5. Егоршина А.П. Менеджмент образования : учебн. пособ. Москва : Логос, 2009. 308 с.
6. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): [Монографія]. МАУП, 2000. 286 с.
7. Коротков Э.М. Управление качеством образования: учебное пособие. Москва: Академический проект, 2006. 320 с.
8. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.

9. Крижко В. В. Аксіологічний потенціал державного управління освітою : навч. посібник. Київ: Освіта України, 2005. 224 с.
10. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
11. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.
12. Соколова І. Моніторинг в освіті: сучасний контекст і технологія проведення // *Освітній менеджмент: теорія і практика* : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В.Соколової, Л.В.Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2016. 185 с. (С.72-83.).
13. Цехмістрова, Г. С. Управління в освіті та педагогічна діагностика [Текст]: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Г. С. Цехмістрова, Н. А. Фоменко. Київ: Слово, 2005. 277 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ з дисципліни «Освітній менеджмент»

Змістовий модуль І. Теоретичні основи освітнього менеджменту

Лекція 1.

Тема: Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності

1. Менеджмент як наука, його предмет, мета, завдання.
2. Сутність освітнього менеджменту.
3. Рівні управління.
4. Організації в освіті як об'єкти управління.

Основні поняття: «управління», «менеджмент», «педагогічний менеджмент», «освітній менеджмент», «управління освітою», «управління школою», «шкільний менеджмент».

Менеджмент як наука, його предмет, мета, завдання. Аналізуючи поняттєво-категоріальний апарат освітнього менеджменту, слід розглянути співвідношення понять «управління», «соціальне управління», «менеджмент», «педагогічний

менеджмент», «освітній менеджмент», «управління освітою», «управління школою», «шкільний менеджмент», а також «керівник», «управлінець», «менеджер», які використовуються в науковій і методичній літературі з питань загального управління і управління освітніми системами.

Управління визначають як функцію організованих систем різної природи (технічних, біологічних, соціальних), що забезпечує збереження їх структури, підтримку певного стану або переведення в інші стани відповідно до об'єктивних закономірностей існування даної системи, реалізацією програми або свідомо поставленої мети. Управління здійснюється шляхом дії однієї підсистеми–тієї, що управляє, на іншу, якою управляють, на процеси, що в ній відбуваються, за допомогою інформаційних сигналів або управлінських дій.

Менеджмент– це цілеспрямований вплив на колектив працівників або окремих виконавців з метою виконання поставлених завдань та досягнення визначених цілей. Предметом вивчення науки про менеджмент є:

1. Теоретичні засади управлінської діяльності (закони, закономірності, принципи, категорії, механізми, моделі тощо).
2. Практика управління організаціями (підприємствами, корпораціями, господарськими товариствами тощо).
3. Проектування систем менеджменту (формування взаємопов'язаних і взаємодіючих управлінських важелів, які забезпечують управлінський вплив керуючої системи організації на керовану).

Об'єкт вивчення менеджменту – процес управління виробничо-господарською діяльністю підприємств, корпорацій, господарських товариств, об'єднань та інших організацій. Дослідження процесу менеджменту та виокремлення його етапів дають змогу послідовно ознайомитися з усіма управлінськими категоріями, виявити взаємозв'язки між ними, зрозуміти характер та особливості здійснення управлінського впливу.

Суб'єктом вивчення менеджменту є працівники керуючої і керованої систем організації, їх професійний та кваліфікаційний рівень, ступінь виконання ними повноважень, обсяги відповідальності, а також взаємозв'язки в системі менеджменту.

Менеджмент в освіті, за Л. Даниленко, є складовою загального менеджменту за професійною ознакою і характеризується впливом суб'єкта управління (керівник закладу чи установи освіти) на об'єкт управління (навчально-виховний та управлінський процеси, які здійснюються в закладах (установах) освіти, що знаходяться в стані професійного розвитку), у результаті якого відбувається якісна зміна об'єкта управління і підвищується рівень його конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Одним із видів освітнього менеджменту є шкільний менеджмент – комплекс організаційних форм, цілеспрямованих впливів керівника школи на діяльність персоналу та прийомів управління взаємодією освітніх процесів, до яких належить навчально-виховний, навчально-пізнавальний та самоосвітній процеси.

У науковій літературі широко використовується поняття «педагогічний менеджмент», яке за В. Крижко та іншими є комплексом принципів, методів,

організаційних форм та технологічних прийомів управління освітнім процесом, спрямований на підвищення його ефективності.

Освітній менеджмент має свою специфіку та притаманні тільки йому закономірності. Ця специфіка полягає в особливостях предмету, продукту, знарядь та результатів праці менеджера освіти. Предметом праці менеджера освітнього процесу є діяльність суб'єкта управління. Продуктом праці є інформація про навчально-виховний процес. Знаряддям праці є слово, мова. Результатом праці менеджера є рівень грамотності, вихованості та розвитку об'єкта менеджменту – учнів.

Лекція 2.

Тема: Основні функції та принципи освітнього менеджменту

1. Поняття про функції освітнього менеджменту.
2. Сутність функцій освітнього менеджменту.
3. Принципи управління

Основні поняття: функції менеджменту, планування, організація, мотивація, контроль, функції освітнього менеджменту, інформаційно-аналітична, мотиваційно-цільова, планово-прогностична, організаційно-виконавча, контрольно-діагностична, регулятивно-корекційна.

Функція - це особливий вид управлінських дій (з позицій суб'єкт-об'єктних відносин - управлінських впливів) на об'єкт менеджменту чи особливі види дій суб'єкта менеджменту з інформацією. Функції, що відображають основний зміст управлінської діяльності, є важливою складовою освітнього менеджменту, оскільки визначають характер і спосіб досягнення певної мети. Визначення функцій освітнього менеджменту дозволяє говорити про ефективність організації навчального процесу, про перспективи формування в майбутніх учителів навичок управління. Завдяки функціям освітній менеджмент стає важливим інструментом інноваційної педагогічної діяльності.

До функцій освітнього менеджменту належать такі: інформаційно-аналітична - дозволяє на підставі вивчення діяльності кожного навчального підрозділу (класу, групи класів та учнів) проаналізувати результати навчальної діяльності, фактичний стан справ та обґрунтувати доцільність і ефективність використовуваних прийомів, виявити позитивні та негативні фактори та визначити тенденції в розвиткові процесу навчання й особистості того, хто навчається;

мотиваційно-цільова спонукає учнів до осмислення мети та способів її досягнення шляхом декомпозиції на конкретні завдання засвоєння навчального матеріалу й процедур навчально-пізнавальної діяльності, які забезпечують більш осмислене й глибоке вивчення навчальної дисципліни, що викладається;

планово-прогностична спрямована на розробку та реалізацію конкретної програми, державних освітніх стандартів, оптимальної конструкції модулів управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів, що забезпечує осмислення

учнями змісту навчального матеріалу, його значущості в пізнанні закономірностей розвитку суспільства;

організаційно-виконавча несе в собі основний потенціал соціальної зміни освітнього процесу, організації діяльності вчителя й учня у класі;

контрольно-діагностична набуває особливого смислу та призначення для стимулювання діяльності вчителя як організатора навчально-пізнавальної діяльності;

регулятивно-корекційна функція більше до снаги вчителю, оскільки він порівняно з іншими членами педагогічного колективу, спостерігає, оцінює результати навчального процесу, і, головне, навчає учнів процедури навчально-пізнавальної діяльності.

Принципи управління є методологічною базою сформованості функцій управління. До них відносяться:

- принцип правової захищеності управлінських рішень – вимагає: знань чинного законодавства; прийняття управлінських рішень.
- принцип оптимізації управління – підвищує ефективність керованої підсистеми;
- принцип найменшого впливу – розумне сполучення централізації та децентралізації управління;
- принцип норми керованості – оптимальна кількість працівників на одного керівника;
- принцип делегування повноважень – це передача завдань та повноважень особі, яка приймає на себе відповідальність за їх виконання;
- принцип відповідностей – робота, що виконується, повинна відповідати інтелектуальним та фізичним можливостям виконавця;
- принцип автоматичного заміщення відсутності;
- принцип першого керівника – здійснює функцію контролю;
- принцип одноразового введення інформації;
- принцип нових завдань (бачення перспектив);
- принцип підвищення кваліфікації.

Лекція 3.

Тема: Методи управління

1. Методи та прийоми управління.
2. Класифікація методів управління.
3. Вибір методу управління в діяльності керівника закладу освіти.

Основні поняття: метод управління, прийом управління, управлінська парадигма, принцип прихованого задуму, підходи до класифікації методів управління, організація, дезорганізація.

Поняття про методи управління та їх особливості. Прийом управління. Співставлення понять «метод» та «прийом» у теорії управління. Характеристика

сучасних управлінських парадигм: гуманістична парадигма, традиційний підхід, новітня парадигма, в основі якої лежить принцип прихованого задуму. Методи управління, що базуються на принципі прихованого задуму (опосередкування, метод створення зовнішніх опор для правильної поведінки, авансування, створення ситуації успіху тощо). Поняття класифікації методів управління. Підходи до класифікації методів управління (аспектний, емпіричний, поділ методів управління на окремі групи з метою більш глибокого пізнання їх змісту). Характеристика адміністративних, організаційних, економічних, соціальних, соціально-психологічних, психологічних методів управління. Класифікація методів управління за П.М.Керженцевим: планування, інструктування, розподіл сил, реорганізація, переговори, методи дезорганізації. Співвідношення організаційних та дезорганізаційних культур. Методи управління в освітньому менеджменті. Виділяють наступні основні методи менеджменту: 1. адміністративні – регламентація діяльності виконавців; 2. економічні – економічне стимулювання; 3. психолого-педагогічного впливу – забезпечення сприятливого мікроклімату НЗ; 4. суспільного впливу – розвиток демократії, імідж закладу.

В освітньому середовищі, школах в нинішніх умовах фактично відсутні менеджери. Є управлінці в особі директора, його заступників, педагогів. Проблема зміни директорського, командного менеджменту на менеджерський досить актуальна. Така зміна може здійснюватися в рамках спеціальної психолого-педагогічної підготовки. Проблема менеджменту в НЗ актуалізується тим, що: 1) за специфікою своєї професійної спрямованості вчитель є керівником та організатором життя і діяльності дітей; 2) в умовах переходу до ринкових відносин та зростаючої соціальної незахищеності, безробіття кожна людина повинна бути готовою, у разі потреби, до організації своєї «справи»; 3) педагог покликаний підготувати своїх вихованців до роботи в нових соціальних та економічних умовах.

Для ефективного впровадження менеджменту в наше освітнє середовище потрібно зарубіжний досвід з цього питання адаптувати з урахуванням специфіки національних традицій, менталітету, законодавчої бази освіти, професійної спрямованості та інших факторів. Оволодіння основами менеджменту допоможе у підвищенні ефективності педагогічної діяльності.

Змістовий модуль II. Організація процесу управління в умовах нової парадигми освіти

Лекція 4.

Тема: Керівництво закладами загальної середньої освіти як складова освітнього менеджменту

1. Організація керівництва навчально-виховною роботою школи. Структура органів шкільного керівництва та службові обов'язки посадових осіб.
2. Участь громадськості в управлінні школою.
3. Планування роботи школи (перспективне, річне, поточне).
4. Внутрішкільний контроль як функція освітнього менеджменту, види та форми контролю.

Основні поняття: організація, заклад загальної середньої освіти, планування роботи школи, внутрішкільний контроль, види контролю.

Система управління закладами освіти визначається законом та установчими документами. Управління закладом освіти в межах повноважень, визначених законами та установчими документами цього закладу, здійснюють: засновник (засновники); керівник закладу освіти; колегіальний орган управління закладу освіти – педагогічна рада; колегіальний орган громадського самоврядування; інші органи, передбачені спеціальними законами та/або установчими документами закладу освіти.

Права і обов'язки засновника закладу освіти.

Керівник закладу освіти, повноваження керівника.

Колегіальні органи управління закладів освіти. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти

Громадське самоврядування в закладі освіти. Громадське самоврядування в закладі освіти — це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти.

У закладі освіти можуть діяти: органи самоврядування працівників закладу освіти; органи самоврядування здобувачів освіти; органи батьківського самоврядування; інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

2. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу освіти.

Наглядова (підкувальна) рада закладу освіти

Наглядова (підкувальна) рада закладу освіти сприяє вирішенню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладу освіти з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, громадськими організаціями, юридичними та фізичними особами.

Планування роботи школи. Принципи планування роботи школи. Перспективне планування. Річне планування. Дає можливість поєднувати перспективні завдання з конкретними завданнями на кожний семестр, на кожен місяць навчального року. Річний план роботи школи може мати такий зміст.

Поточне планування. Календарне планування навчального матеріалу здійснюється безпосередньо в програмах. На основі календарних планів учителі розробляють поурочні плани, структуру і форми яких визначають самостійно. Поурочний план. Розклад уроків.

Внутрішкільний контроль - головне джерело інформації для діагностики стану освітнього процесу, основних результатів діяльності навчального закладу. Мета і завдання, функції внутрішкільного контролю. Методи контролю над діяльністю вчителя. Види контролю.

Лекція 5.

Тема: Стратегічне управління в освітньому менеджменті

1. Поняття «стратегічне управління».
2. Характеристика етапів стратегічного планування.
3. Технологія розробки програми.

Основні поняття: стратегія, стратегічне управління, етапів стратегічного планування, технологія розробки програми, зовнішнє середовище освітньої організації

Стратегічним управлінням в освіті є переведення освітнього органу з того стану, який є зараз, у бажаний. Стратегічне управління полягає в орієнтації на зміни у зовнішньому середовищі та на ті виклики, які ставить це середовище стосовно тієї чи іншої організації (демографічні зміни, етнічні, оновлення змісту освіти, поява нових освітніх технологій). Стратегічне управління полягає в орієнтації на перспективу.

Стратегічне управління має декілька етапів:

I. Визначення місії та цілей діяльності освітньої організації. Визначити місію освітньої організації – чітко уявити собі і переконати колектив в тому, якою повинна бути освітня організація, у чому полягає її відмінність від інших, чого вона хоче досягти.

II. Аналіз зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище освітньої організації – сукупність політичних соціальних і природних факторів, які мають великий вплив на створення, функціонування і розвиток освітньої організації.

Аналіз зовнішнього середовища – системна оцінка інформації про ті чи інші фактори зовнішнього середовища, які мають вплив на функціонування освітньої організації чи можуть його мати.

III. Аналіз сильних і слабких сторін організації.

Основні напрямки аналізу: стан матеріально – технічної бази та фінансів; стан освітнього процесу зміст технологія; організація освітнього процесу; кадри; організаційна культура та імідж закладу освіти.

IV. Вибір стратегії - вибір шляху, яким ми маємо йти до місії . 4 основних шляхи до реалізації місії закладу освіти: *обмежений ріст*-стратегія, за якої наступна ціль визначається за реалізації попередньої; *ріст*-прискорені темпи щорічних змін; *стратегія скорочення* – керівник закладу освіти бачить, що на шляху реалізації вибраної місії не все вдається ,тоді він іде до скорочення; *комбінована* (найбільш поширена).- коли керівник уміло використовує 3 попередні стратегії.

V. Стратегічне планування – план складений на майбутнє у поєднанні з поетапним процесом реалізації. Відмінність між традиційним перспективним і стратегічним плануванням полягає в: традиційний перспективний план складається на основі того, що досягнуто; у стратегічному плануванні чітко визначається етапи для реалізації місії, цілей. Виділяють 6 стадій розробки програми:

- 1) аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища закладу освіти;
- 2) формування концепції майбутнього закладу освіти;
- 3) визначення стратегії;
- 4) формування цілей та визначення етапів програми;
- 5) формування плану дій;
- 6) експертиза програми.

Структура програми складається з 4 розділів:

- I. Проблемно-орієнтовний аналіз стану закладу освіти.
- II. Концепція майбутнього закладу освіти.
- III. Загальна стратегія, основні напрямки і завдання розвитку закладу освіти.
- IV. План дій на період (...) років.

Технологія підготовки програми розвитку:

1. Створення робочої групи з 10 осіб (батьки, учні, представники громадськості). Її очолює керівник закладу освіти.
2. Ознайомити членів робочої групи з технологією організації роботи, проводити нараду.
3. Після підготовки проекту програми організації, її обговорюють в колективі закладу освіти, залучивши споживачів і замовників закладу освіти.
4. Організувати експертизу цієї програми.
5. Затвердження програми.

Лекція 6.

Тема 6. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення закладів освіти

1. Фінансова система закладу освіти.
2. Форми та методи ефективного управління фінансами в освітній організації.
3. Залучення інвестицій як один із напрямів ефективного фінансового менеджменту в освітніх організаціях.
4. Матеріально-технічна база освітнього закладу.

Основні поняття: фінансова система закладу освіти, форми та методи управління фінансами, інвестиції, матеріально-технічна база освітнього закладу.

Матеріальна база освітнього закладу: її стан на сучасному етапі. Проблеми закладів освіти: нестача новітніх підручників, наочних матеріалів, приміщень, які знаходяться в аварійному стані, комп'ютерів, ТЗН.

Середня освіта потрапила в пряму залежність від економіки села, міста, району, області. Це вимагає змін у підході до її фінансування. Фахівці пропонують

систему, за якої утримання школи та її матеріально-технічне забезпечення лишається за місцевими органами виконавчої влади, а всі інші витрати, зокрема оплату праці педагогів, візьме на себе уряд.

Оцінка навчально-матеріальної бази закладу освіти проводиться після вивчення її за такими критеріям: наявність і стан навчальних приміщень, шкільних меблів і обладнання, дотримання санітарно-гігієнічних вимог; стан навчально-матеріальної бази з фізичної підготовки і трудового навчання; технічні засоби навчання, їх стан і ефективність використання; характеристика кабінету інформатики і обчислювальної техніки; стан бібліотеки, наявність бібліотечних фондів і їх збереження, робота бібліотеки; стан забезпечення учнів підручниками та оплати за користування ними; фінансування закладу, формування фінансових ресурсів закладу, доцільність і раціональність їх використання; харчування учнів у школі, можливості і реальний стан; аналіз господарської діяльності керівника за попередній період і його планів на перспективу; роль технічного і допоміжного персоналу в школі.

Фінансування середньої освіти. Існують три рівні управління (державний, обласний та районний). Фінансування середньої освіти здійснюється з бюджетів, що формуються на цих рівнях, причому кошти районних і обласних бюджетів складають ~ 94 - 99 % усього бюджету середньої освіти.

Розподіл між видатками бюджетів різних рівнів відбувається таким чином: з державного бюджету фінансуються: республіканські спеціальні школи-інтернати для обдарованих дітей (їх усього 3); школи соціальної реабілітації, у яких утримуються неповнолітні правопорушники віком 11-14 років; випуск підручників.

З обласних бюджетів, бюджетів фінансуються:

- спеціальні школи, школи-інтернати, для дітей з вадами розвитку;
- загальноосвітні школи-інтернати;
- дитячі будинки;
- підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

З районних бюджетів фінансуються: заклади загальної середньої освіти; спеціальні школи.

Фінансування вищих навчальних закладів здійснює засновник. Якщо це є приватний ВНЗ, то повністю здійснює фінансування власник цього закладу. Інший підхід у фінансуванні ВНЗ державної або комунальної форм власності: міський державний педагогічний університет імені Грінченка фінансує державна адміністрація м. Києва. Переяслав – Хмельницький ДПУ імені Г. Сковороди фінансує Міністерство освіти і науки України. Київський Національний Університет імені Т.Г.Шевченка фінансується безпосередньо Кабінетом Міністрів України.

На підставі лімітної довідки кожний заклад освіти складає кошторис на фінансування в рік у який включаються кошти, що планує заробити навчальний заклад надаючи платні послуги. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1997 р. № 38 перелік платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами у сфері освітньої діяльності.

Змістовий модуль III. Особливості діяльності та взаємодії керівників закладів освіти

Лекція 7. Тема: Стили керівництва

1. Поняття про стиль керівництва.
2. Характеристика стилів керівництва.
3. Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в освітніх організаціях

Основні поняття: керівництво, стиль керівництва, традиційне управління, «термінаторе» управління, авторитарний, демократичний, ліберальний, індивідуальний стилі керівництва.

Керівництво — здійснення впливу на людей та налагодження з ними міжособистісних стосунків з метою виконання завдань, які стоять перед організацією.

Стиль керівництва - це цілісна, відносно стійка система методів, способів, прийомів впливу керівника освітньої установи (або групи керівників) на колектив з метою виконання управлінських функцій, яка характеризується певними індивідуально-типологічними особливостями.

Стиль керівництва як соціально-психологічний феномен виконує важливі адаптаційні функції у процесі здійснення керівником управлінської діяльності.

Стиль управлінської діяльності відображає найхарактернішу для керівника систему методів, прийомів, способів здійснення управлінської діяльності в цілому (забезпечення планування, організації та контролю; прийняття управлінських рішень; здійснення комунікації; врахування мотивації).

Позитивні та негативні стилі: а) бюрократичний, прогресивний, волюнтаристський; б) парадний, шумний, діловий; в) пасивний і діловий; г) ефективний і неефективний.

Класифікація К.Левіна, де виділено такі основні стилі керівництва:

- демократичний (колегіальний, товариський);
- авторитарний (автократичний, адміністративний, вольовий, директивний);
- ліберальний (вільний, анархічний, нейтральний, формальний, такий, що не втручається).

Кожному зі стилів керівництва властивий свій «психологічний портрет». Стили керівництва аналізуються з такими параметрами: Рівень значущості для керівника творчої співпраці з колективом. Міра орієнтації керівника на налагодження міжособистісних стосунків у колективі, формування колективу. Тип спілкування керівника з підлеглими. Ступінь урахування в процесі керівництва індивідуально-психологічних особливостей працівників та соціально-

психологічних характеристик освітнього колективу. Основні методи впливу на працівників. Ступінь орієнтації керівника на самого себе.

Індивідуальний стиль керівництва за своєю структурою є інтегрованою, ієрархічно побудованою системою, що в ній один або кілька компонентів є провідними, домінуючими, а інші - субдомінуючими. Провідні, домінуючі компоненти стилю і визначають «почерк», «обличчя» стилю (його демократичність, авторитарність, ліберальність).

Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в освітніх організаціях: об'єктивні (зовнішні) та суб'єктивні (внутрішні). До групи об'єктивних (зовнішніх) факторів належать такі підгрупи: соціальні фактори (які мають відношення до того соціуму, в якому функціонує освітній колектив); фактори, зумовлені змістом діяльності та умовами її виконання; фактори, зв'язані з соціально-психологічними характеристиками колективу, з яким взаємодіє даний колектив.

Групу суб'єктивних (внутрішніх) факторів становитимуть індивідуально-психологічні особистісні характеристики керівника.

Вияв та ефективність певних стилів керівництва залежить від конкретних управлінських ситуацій, що в них потрапляє керівник установи освіти.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Самостійна робота з курсу «Освітній менеджмент» покликана доповнити, узагальнити й систематизувати лекційний матеріал, розвинути навички роботи з методичними матеріалами та науковими першоджерелами, стимулювати пізнавальну активність і творчий пошук студентів.

Успішне проведення самостійної роботи залежить від багатьох чинників. Одним із найбільш істотних є сумлінна підготовка студента до неї.

Поради для студента:

- 1) Ознайомтеся з темою самостійної роботи;
- 2) З'ясуйте, який саме навчальний матеріал пропонується до розгляду, пригадайте його місце в системі навчального курсу;
- 3) Уважно прочитайте план заняття, ознайомтеся зі списками основної та додаткової літератури.
- 4) Якщо семінарському заняттю передувала лекція з тієї самої теми, слід проглянути її конспект, який допоможе вам зорієнтуватися в навчальному матеріалі;
- 5) Зверніть увагу на проблемні питання й завдання, запропоновані викладачем, на значення нових термінів, на рекомендовані наукові джерела.

Алгоритм підготовки до семінарського заняття:

□ проаналізуйте тему заняття, подумайте над його дидактичними цілями і основними проблемами, які винесені на обговорення;

опрацюйте рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково конспектуйте і занотуйте прочитане, виписуйте те, що, на ваш погляд, сприятиме ефективному проведенню семінарського заняття;

намагайтеся сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтуйте свої міркування;

запишіть запитання, які виникли у вас під час підготовки до проведення семінарського заняття;

складіть план-конспект відповіді на кожне питання, використовуючи різні форми: тезисний план, порівняльна таблиця, тези, есе тощо.

Семінарське заняття № 1

Тема: Структура освітньої системи України та її правове забезпечення

1. Система освіти в Україні, її мета і завдання.
2. Основні принципи освіти в Україні.
3. Структура системи освіти.
4. Державно-громадське управління освітою.

По-перше, необхідно дати визначення поняттю «система освіти», спираючись на існуючі тлумачення законодавчих документів. Розкрити мету та основні завдання системи освіти України.

Послідовно розкрити сутність основних принципів освіти таких як: доступність, рівність умов для реалізації здібностей, гуманізм, демократизм, пріоритет духовних потреб, незалежність від політичних партій, безперервність і різноманітність тощо. Обґрунтувати кожен із перелічених принципів.

Визначити структурні елементи системи освіти: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна освіта, професійна освіта, вища освіта (бакалавр, магістр), післядипломна освіта, аспірантура, докторантура, самоосвіта.

Розкрити сутність державно-громадянського управління освітою та визначити їх функції.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). Київ, 1994.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Допоміжні:

1. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
2. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.

Семінарське заняття № 2

Тема: Основні наукові підходи до управління освітніми системами

1. Основні підходи до розвитку сучасного менеджменту.
2. Системний підхід як методологічна основа сучасного управління.
Основні положення системного підходу в управлінні освітою.
3. Зарубіжні школи наукового менеджменту.

Розкрити сутність чотирьох основних наукових підходів що внесли суттєвий вклад у розвиток теорії та практики управління: 1. Підхід з позицій виділення шкіл управління. 2. Процесуальний підхід. 3. Системний підхід. 4. Ситуаційний підхід.

Системний підхід базується на використанні теорії систем у менеджменті з кінця п'ятдесятих років ХХ ст.. Система – це деяка цілісність, що складається із взаємозалежних частин, кожна з яких певною мірою характеризує ціле. Проаналізувати, що системний підхід є методологічною основою сучасного управління. Суть системного підходу в управлінні характеризується: 1. Формулюванням цілей і встановленням їх ієрархії (формування дерева цілей). 2. Одержанням максимального ефекту в досягненні поставлених цілей шляхом порівняльного аналізу альтернативних шляхів і методів досягнення цілей та здійснення вибору. 3. Кількісною оцінкою цілей і засобів їх досягнення.

Розкрити особливості зарубіжних шкіл наукового менеджменту.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

13. Демчук В.С. Основи освітнього менеджменту: підруч. Київ: Ленвіт, 2007. 263 с.
14. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
15. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків: ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
16. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
17. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Текст : навч.-метод. посібник. Переяслав-Хмельницький ДПУ. Київ: Освіта України, 2005. 141 с.

Допоміжні:

3. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
5. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.

Семінарське заняття № 3
Тема: Освітній менеджмент в зарубіжних країнах
Зміст заняття

Характеристика системи управління освітою зарубіжних країн (за вибором). Семінарське заняття буде проведено у формі виступів студентів з повідомленнями про особливості освітнього менеджменту країн світу (за індивідуальним вибором студентів) та їх обговорення. Виступ-повідомлення оформлюється у вигляді реферату (обсяг – до 7 друк. сторінок).

Структурні елементи реферату: 1) Загальний огляд структурних компонентів та особливостей освітнього менеджменту окремої країни. 2) Визначення їх співвідносності з відповідними компонентами вітчизняної системи освіти. 3) Висловлення власної точки зору щодо сутності освітнього менеджменту даної країни.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Демчук В . С. Основи освітнього менеджменту: підруч. Київ: Ленвіт, 2007. 263 с.
2. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
3. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Текст] : навч.-метод. посібник . Переяслав-Хмельницький ДПУ. Київ: Освіта України, 2005. 141 с.

Допоміжні:

1. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
2. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
3. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.

Змістовий модуль II.

Організація процесу управління в умовах нової парадигми освіти

Семінарське заняття № 4
Тема: Управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти

1. Зміст, завдання методичної роботи в освітньому закладі.
2. Функції методичної роботи.
3. Напрями методичної роботи.
4. Форми методичної роботи в в закладах загальної середньої освіти.

Слід розкрити сутність методичної роботи в школі, її мета й завдання, функції. Організаційні форми методичної роботи в закладах загальної середньої освіти: індивідуальні, колективні і групові.

Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних кадрів. Форми підвищення кваліфікації та перепідготовки. Програмно-цільове планування підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Сутність атестації педагогічних працівників. Порядок атестації педагогічних і керівних кадрів. Педагогічна самоосвіта як індивідуальний процес підвищення кваліфікації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Демчук В.С. Основи освітнього менеджменту: підруч. Київ: Ленвіт, 2007. 263 с.
2. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
3. Луначек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків : ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Текст] : навч.-метод. посібник . Переяслав-Хмельницький ДПУ. Київ: Освіта України, 2005. 141 с.
6. Пшенична Л. В. Менеджмент в освіті [Текст] : навчально-методичний посібник Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2012. 214 с.

Допоміжні:

1. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
2. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.

Семінарське заняття № 5

Тема: Управління якістю освіти

1. Теоретичні основи якості освіти.
2. Оцінювання якості в системі загальної середньої освіти
3. Оцінювання діяльності закладів загальної середньої освіти.
4. Атестація навчальних закладів в Україні.

Розкрити теоретичні основи якості освіти. Визначити, яким чином відбувається оцінювання якості в системі закладів загальної середньої освіти, у закладах вищої освіти; здійснення оцінювання діяльності закладів загальної середньої освіти та закладів вищої освіти. Атестація навчальних закладів в Україні. Державна підсумкова атестація. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень учнів в Україні. Оцінювання навчальних досягнень студентів.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту: підруч. Київ: Ленвіт, 2007. 263 с.
2. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
3. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Текст]: навч.-метод. посібник . Переяслав-Хмельницький ДПУ. Київ: Освіта України, 2005. 141 с.
6. Пшенична Л. В. Менеджмент в освіті [Текст]: навч.-метод. посіб. Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2012. 214 с.

Допоміжні:

1. Касянова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом/ О.М.Касянова. Управлінський супровід моніторингу якості освіти/ Т.Б.Волобуєва. Харків, 2004.
2. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
3. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
4. Соколова І. Моніторинг в освіті: сучасний контекст і технологія проведення // *Освітній менеджмент: теорія і практика* : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В.Соколової, Л.В.Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2016. 185 с. С.72-83.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Особливості діяльності та взаємодії керівників закладів освіти

Семінарське заняття № 6

Тема: Особистість сучасного менеджера в освіті

1. Професійно-особистісні якості менеджера.
2. Поняття компетентності менеджера в освіті. Складові професійної компетентності керівника в освіті.
3. Поняття харизми менеджера та її значення у професійній діяльності.

Проаналізувати професійно-особистісні якості менеджера освіти. Визначити, як співвідносяться якості та професійна поведінка адміністратора освітнього закладу.

Розкрити поняття компетентності менеджера в освіті. Визначити складові професійної компетентності керівника в освіті. Поняття харизми менеджера та її значення у професійній діяльності менеджера в освіті.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: монографія / Л. М. Карамушка. Київ : Ніка-Центр, 2000. 332 с.
2. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
3. Луначек В. Е. Педагогічний менеджмент: навч. посіб. 2-е вид., випр. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Освітній менеджмент: навч. посібник /За заг. редакцією Л.І.Даниленко, Л.М.Карамушки. Київ: Шкільний світ, 2003. 400 с.

Допоміжні:

1. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): [Монографія]. МАУП, 2000. 286 с.
2. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
3. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Видав. група «Основа», 2007. 448 с.
4. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.

Семінарське заняття № 7

Тема: Лідерство в освіті

1. Поняття про лідерство та управління.
2. Основні вміння та якості лідера.
3. Типи лідерів. Їх особливості.
4. Харизматична теорія лідерства.

Визначити сутність поняття «лідер» і «керівник», з'ясувати, що спільного мають ці поняття. Зробити порівняльний аналіз основних якостей лідера та менеджера за А. Басіною. Основні теоретичні підходи до розуміння лідерства в класичних роботах з теорії менеджменту. Визначити фактори ефективного лідерства: підхід з позиції особистих якостей; поведінковий підхід; ситуаційний підхід.

Проаналізувати харизматичну теорією лідерства (візіонарне лідерство, трансакційні лідери, трансформаційні лідери).

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: монографія / Л. М. Карамушка. Київ : Ніка-Центр, 2000. 332 с.
2. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
3. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Освітній менеджмент : навч. посібник /За заг. редакцією Л.І.Даниленко, Л.М.Карамушки. Київ : Шкільний світ, 2003. 400 с.

Допоміжні:

1. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): [Монографія]. МАУП, 2000. 286 с.
2. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
3. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
4. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.

Семінарське заняття № 8

Тема: Організаційна культура закладу освіти

1. Поняття про організаційну культуру освітнього закладу. Її ознаки.
2. Типи організаційної культури.
3. Функції організаційної культури.
4. Суб'єктивні та об'єктивні елементи культури освітнього закладу.

Розглядаючи типологію організаційної структури освітніх закладів, слід навести типологію, розроблену К. Камероном і Р. Куїнном, і адаптовану для шкільних організацій В. Ясвіним. Розкрити сутність базових типів організаційної культури (сімейна, інноваційна організаційна культура, результативна організаційна культура, рольова організаційна культура).

Проаналізувати функції організаційної культури, суб'єктивні та об'єктивні елементи культури організації.

Відповідальність - категорія етики, права, що відображає соціальне і морально-правове ставлення особистості до суспільства; характеризується виконанням морального обов'язку і правових норм. Розкрити значення відповідальності керівника в системі освіти в двох аспектах (широкому та вузькому).

Етичні проблеми в процесі педагогічної діяльності висвітлювалися ще в працях античних філософів (Платон, Арістотель та ін.). Знайшли вони відображення і у роботах класиків як зарубіжної (Я. Коменський, І. Песталоцці, Я. Корчак, М. Монтессорі), так і вітчизняної педагогіки (К.Ушинський, П. Блонський, А. Макаренко, В.Сухомлинський).

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: монографія / Л. М. Карамушка. Київ : Ніка-Центр, 2000. 332 с.
2. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
3. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Освітній менеджмент : навч. посібник /За заг. редакцією Л.І.Даниленко, Л.М.Карамушки. Київ : Шкільний світ, 2003. 400 с.

Допоміжні:

1. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): [Монографія]. МАУП, 2000. 286 с.
2. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
3. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
4. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

У процесі оволодіння змістом курсу «Освітній менеджмент» як навчальної дисципліни велику роль відіграє самостійна робота студентів. Вона є складовою навчального процесу, суттєвим чинником у формуванні вміння навчатися, активізації засвоєння знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.

Мета самостійної роботи - сприяння засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни «Освітній менеджмент» та формування готовності вчителя, до здійснення педагогічної діяльності, сутність якої полягає у доцільному виборі й використанні етично виправданих технологій навчання та виховання, спілкування з суб'єктами педагогічного процесу, реалізація функцій творчої педагогічної діяльності у контексті вимог Нової української школи.

Самостійна робота організовується з дотриманням низки вимог: надання методичних рекомендацій щодо виконання роботи; забезпечення можливості творчого підходу у виконанні роботи, не обмежуючи освітній процес виконанням стандартних завдань; підтримання постійного взаємозв'язку між викладачем і студентами.

Дані методичні рекомендації з організації самостійної роботи магістрів з вивчення навчального курсу «Освітній менеджмент» побудовані з урахуванням вказаних вимог та покликані забезпечити максимальне сприяння магістрам – майбутнім учителям оволодіння змістом навчальної дисципліни.

Система самостійної роботи з даного навчального курсу представляє собою єдиний комплекс до якого входять такі етапи: викладення матеріалу на лекції з самостійною роботою студентів на семінарських заняттях та у позааудиторний час.

Оформлення самостійної роботи

Конспект – короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо, який містить у собі найбільш важливі ідеї навчального матеріалу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання – завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних у процесі лекційних, семінарських занять чи самостійного вивчення певного навчального матеріалу.

Дефінітивний аналіз – розгляд та оцінка змісту певного педагогічного поняття з урахуванням досягнень сучасної педагогічної науки або висловленням власного ставлення до сутності зазначеного поняття.

Форми контролю та перевірки самостійної роботи магістрів: перевірка конспектів студентів; співбесіда під час індивідуальних занять; консультація; тестова перевірка знань; оцінювання презентацій студентів; перевірка індивідуального навчально-дослідного завдання; експрес-опитування; залік.

Реферат - стислий виклад змісту первинного наукового документа з основними фактичними відомостями та висновками і без інтерпретації чи критики.

Методичні рекомендації до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання

Виконання завдань до семінарських занять за різними видами:

Наочно відобразити:

1) Структуру управління освітньою галуззю Маріуполя або окремого району Донецької області. Провести аналіз структури управління освітніми закладами посилаючись на сайт міської ради.

2) Проаналізувати особливості управління освітою в різних країнах світу Європи, США, Японії, Австралії.

3) Підготувати реферат на тему: Особливості управління освітніми системами у провідних країн світу (за вибором студента). Звернути увагу на переваги та недоліки в системі управління певних країн. Провести порівняльний аналіз з системою освіти України.

Засоби діагностики навчальних досягнень студентів

Тести для підсумкового контролю з дисципліни «Освітній менеджмент»

1. Функція управління це?

- А. Все те, що повинен робити суб'єкт управління стосовно об'єкта управління
- Б. Основне правило, основні теорії управління, знання яких дозволяє здійснювати ефективне управління
- В. Визначення ролі та місця кожного члена колективу у досягненні мети організації
- Г. Цілеспрямований вплив керівника та інших суб'єктів закладу освіти на працівників закладу освіти з метою спрямування їх на ефективну діяльність закладу освіти

2. Яка складова системи освіти не забезпечена законом прямої дії?

- А. Професійно-технічна
- Б. Позашкільна
- В. Дошкільна
- Г. Післядипломна

3. Назвіть основні види планувальної роботи

- А. Стратегічний
- Б. Тактичний
- В. Оперативний
- Г. Все перераховане

4. Планування це

- А. Сукупність політичних, соціальних і природних факторів, які мають великий вплив на створення, функціонування та розвиток закладу освіти
- Б. Визначення результатів, які бажано отримати, шляхів і методів досягнення результатів
- В. Узагальнена характеристика роботи закладу освіти, що акцентує увагу на життєвих особливостях. Специфіці роботи закладу освіти на різних етапах функціонування
- Г. Процес приведення певної системи у порядок; вплив на деякі деталі для функціонування певної системи

5. Яка державна інституція має право видавати нормативні документи?

- А. Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти і науки України
- Б. Президент, Міністерство освіти і науки України, керівник навчального закладу
- В. Батьківський комітет, профспілковий комітет, педагогічна рада
- Г. Все неправильно

6. Назвіть основні стилі керівництва

- А. Авторитарний, демократичний
- Б. Ліберальний, лідерський
- В. Християнський, мусульманський
- Г. Авторитарний, демократичний, ліберальний, лідерський

7. Назвіть типи ділових нарад, які проводяться в закладах освіти

- А. Проблемні, інструктивні
- Б. Підсумкові
- В. Оперативні
- Г. Все вище перераховане

8. Які основні форми методичної роботи

- А. Консультації, виставки, шкільні конференції
- Б. Стажування, екскурсії, міжрайонні методичні об'єднання
- В. Індивідуальна самоосвітня робота, участь у метод -об'єднаннях, семінарах, конференціях, педагогічних читаннях
- Г. Курси підвищення кваліфікації

9. Які із перерахованих законів не є законами прямої дії в галузі освіти?

- А. Закон України «Про освіту»
- Б. Закон України «Про вищу освіту»
- В. Закон України «Про дошкільну освіту»
- Г. Закон України «Про підприємницьку діяльність»

10. Мета стратегічного управління це

- А. Застосування нових технологій управління
- Б. Управління діяльністю організації
- В. Правильні відповіді а і б
- Г. Забезпечення функціонування організації у продовж тривалого часу

11. Вкажіть групу, в якій зазначено види внутрішкільного контролю

- А. Поточний, колективний, самоконтроль
- Б. Фронтальний, тематичний
- В. Проведення бесід, бригадна перевірка, вибіркоче відвідування уроків
- Г. Методичний, колективний

12. Які є системи управління освітою

- А. Централізована державна система управління, децентралізована державна система управління, державно-громадська, громадсько-державна
- Б. Державно-громадська
- В. Громадсько-державна
- Г. Децентралізована державна система управління, централізована державна система управління

13. Методична робота у закладі освіти - це

Спеціально організована діяльність педагогічного колективу, що створює умови для підвищення майстерності педагога

Способи спільної діяльності педагогів та учнів, спрямованої на формування в учнів навичок і звичок поведінки

Вид суспільної діяльності, який може впливати на особистість у певному напрямі

Діяльність директора школи та його заступників по впровадженню інноваційних технологій

14. Контрольна функція полягає

А. У вивченні результатів діяльності, функціонування організації та співставлення їх із запланованим

Б. У цілеспрямованому впливові керівників на інших суб'єктів закладу освіти з метою спрямування їх на ефективну діяльність відповідно до прийнятих планів

В. У визначенні ролі та місця кожного члену колективу у досягненні мети діяльності цієї організації

Г. У визначенні результатів, які бажано отримати у майбутньому, шляхів і методів досягнення цих результатів

15. Передовий педагогічний досвід - це

А. Сукупність знань, умінь і навичок, набутих учителем у процесі навчально-виховної роботи

Б. Творче, активне засвоєння і реалізація вчителем у практичній діяльності засобів і принципів педагогіки з урахуванням конкретних умов, особливостей дітей, учнівського колективу

В. Освоєння методики викладання додаткових предметів, систематичне інформування про нові методичні розробки, оволодіння науково-дослідними навичками

Г. Узагальнення досвіду кращих вчителів закладу освіти

16. Метою інструктивної наради є

А. Отримання інформації про поточний стан справ у закладі освіти

Б. Передача необхідної інформації підлеглим

В. Обговорення проблем і прийняття колективного рішення

Г. Підведення підсумків роботи за певний час, чи після виконання певної роботи

17. Який з цих рівнів чи груп не входить у систему управління освітою?

- А. Міністерство освіти і Науки України
- Б. Керівники закладів освіти
- В. Відділи освіти районних державних адміністрацій або міськвиконком
- Г. Об'єднання спонсорів та меценатів

18. Визначити положення про контролюючу функцію закладу освіти

- А. Без контролю функціонування закладу освіти не можливе
- Б. Контроль не може зводитися лише до перевірок
- В. Контроль повинен здійснюватися з високим рівнем компетентності
- Г. Всі відповіді вірні

19. В якому стилі управління керівника ігнорують, не виконують його вказівок та команд

- А. Демократичний
- Б. Ліберальний
- В. Авторитарний
- Г. Лідерський

20. Якою в Україні на сучасному етапі є система управління освітою?

- А. Централізована
- Б. Перехідна від (децентралізованої до державно-громадської)
- В. Державно-громадська
- Г. Громадсько-державна

21. Атестація педагогічних працівників

- А. Є обов'язковою і проводиться 2 рази на п'ять років
- Б. Є обов'язковою і проводиться 1 раз на п'ять років
- В. Є обов'язковою і проводиться 1 раз на три роки
- Г. Проводиться за бажанням вчителів

22. Для того, щоб оперативна нарада була ефективною, скільки часу вона повинна тривати

- А. 40-45хв
- Б. 2 години
- В. 90хв
- Г. Доки не напрацюється проект ефективного вирішення проблеми

23. Практична підготовка майбутнього педагога здійснюється через

- А. Навчальні та фахові практики
- Б. Педагогічні та психологічні дисципліни
- В. Фахову підготовку
- Г. Всі відповіді вірні

24. Форми підведення результатів контролю

- А. Прийняття управлінського рішення, співбесіда суб'єкта з об'єктом контролю; внесення змін до планів; повідомлення широкій громадськості результатів
- Б. Формування ціннісних та цільових засад керівництва; планування роботи з кадрами; мотивація роботи колективу; управління конфліктами в закладі освіти
- В. Сформуванню організаційну структуру управління; розподілити повноваження; встановити відповідальність
- Г. Немає правильної відповіді

25. Хто проводить атестацію педагогічних працівників

- А. Директор школи
- Б. Інспектор відділу освіти районної або міської держадміністрації
- В. Атестаційна комісія
- Г. Педагогічна рада школи

26. Від яких чинників залежить успіх у здійсненні основних функцій керівництва

- А. Використання науково-обгрунтованої системи управління
- Б. Уміння модно одягатися
- В. Оволодіння мистецтвом управляти
- Г. Використання науково-обгрунтованої системи управління, оволодіння мистецтвом управляти.

27. Один із принципів освіти в Україні, згідно положень Закону України “Про освіту” - це

- А. Державна політика в галузі освіти
- Б. Доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надається державою
- В. Органи управління школою
- Г. Всі відповіді вірні

28. Оперативне управління – це

- А. Забезпечення організаційним життям організації
- Б. Управління поточним життям організації, сукупність дій, які дають можливість досягти поставлених цілей
- В. Управління організаційними питаннями підприємства
- Г. Немає вірної відповіді

29. Структура освіти включає

- А. Науково-методичні установи
- Б. Дошкільна, загальна, середня, вища, професійно-технічна, післядипломна
- Г. Немає правильної відповіді

30. Самоосвіта - це

- А. Процес, тісно пов'язаний із повсякденною індивідуальною діяльністю

Б. Консультування – надання допомоги у самостійному вивченні будь-якого складного для них питання

В. Наставництво як форма методичної роботи

Г. Цілеспрямована робота під керівництвом більш досвідчених фахівців

31. Освітньо-кваліфікаційні рівні - це

А. Повна загальна освіта

Б. Базова вища освіта

В. Молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр

Г. Молодший науковий співробітник, старший науковий співробітник

32. В якому нормативному документі визначені права та обов'язки відділу освіти районної державної адміністрації?

А. Типове положення про відділ освіти районної, районної у м. Києві та

Севастополі державної адміністрації, постанова кабінету міністрів прийнята від березня 1999р

Б. Закон України «Про освіту»

В. Закон України «Про загальну-середню освіту»

Г. Закон України «Про охорону дитинства»

33. Державне управління в галузі вищої освіти

А. Організовує розроблення та здійснення відповідних загальнодержавних та інших програм

Б. Формує і розміщує державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою

В. Сприяє працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів

Г. Всі відповіді вірні

34. Види функції контролю

А. За часом здійснення, за широтою охоплення об'єктів контролю, за суб'єктами контролю, за системою стосунків між учасниками навчального процесу

Б. Проблемні, інструктивні, підсумкові, оперативні наради

В. Стратегічний, тактичний, оперативний план роботи

Г. Лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична організаційна структура управління

35. Типи вищих навчальних закладів - це

А. Технічні, технологічні, економічні, медичні, педагогічні університети

Б. Університет, інститут, консерваторія, коледж

В. Академія, технікум (училище)

Г. Відповіді А та В

36. Принципи управління вищим навчальним закладом - це

- А. Автономія та самоврядування
- Б. Вищий навчальний заклад діє на підставі власного статуту
- В. Концепція освітньої діяльності
- Г. Немає правильної відповіді

37. Післядипломна освіта – це

- А. Система стандартів вищої освіти
- Б. Спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду
- В. Розроблення стандартів вищої освіти та внесення змін до них
- Г. Варіанти А та В

38. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти - це

- А. Піднесення вищої освіти України до рівня вищої освіти в розвинутих країнах Європи та її інтеграція у міжнародне науково-освітнє співтовариство
- Б. Вибір вектора стратегічного розвитку країни і варіантів тактичних рішень
- В. Державні установи та інстанції, які відповідають за політику наукового і технологічного розвитку
- Г. Всі відповіді невірні

39. Метою проблемної наради є

- А. Обговорення проблем і прийняття колективного рішення щодо вирішення проблеми
- Б. Підведення підсумків роботи за певний час, чи після виконання певної роботи
- В. Передача необхідної інформації підлеглим
- Г. Отримання інформації про поточний стан роботи у закладі освіти

40. Організаційно-педагогічна діяльність керівника закладу освіти-це

- А. Науково-методична рада
- Б. Лінійна структура управління
- В. Суспільно-організаторська діяльність
- Г. Організація підвищення кваліфікації працівників

41. Педагогічна рада школи - це

- А. Орган колективної розумової діяльності і колективного педагогічного діагностування, який формує нове педагогічне мислення
- Б. Принципи розподілу функціональних обов'язків між керівниками закладу освіти
- В. Навчально-виховна робота вчителів певного циклу навчальних предметів
- Г. Орган самоуправління закладу освіти

42. Управлінська комунікація - це

- А. Створення сприятливих умов для колективної роботи й ухвалення рішення
- Б. Формування атмосфери невимушеності і діловитості
- В. Різновид спілкування в ході управління, взаємодія керівника і підлеглих
- Г. Директивні документи органів управління освітою

43. Нарада - це

- А. Форма організації спільної діяльності працівників, яку збирає керівник для обговорення того чи іншого питання, вироблення чи прийняття рішень
- Б. Педагогічна рада, яка спрямована на розвиток педагогічного теоретичного мислення
- В. Центр педагогічної думки закладу освіти
- Г. Необхідна складова ліцензування закладу освіти

44. Управління підвищенням кваліфікації педагогічних кадрів - це

- А. Розроблення і вибір оптимальних варіантів організаційної структури педагогічної, навчальної, управлінської праці
- Б. Робота методичних об'єднань у руслі дієвої допомоги педагогу у підвищенні його фахової майстерності
- В. Формування творчого, працездатного колективу через вивчення особистісних якостей і можливостей кожного вчителя
- Г. Немає правильної відповіді

45. Критерії стратегічного управління

- А. Ефективність використання внутрішніх ресурсів організації
- Б. Поетапна реалізація намічених цілей
- В. Своєчасність і точність реакції на запити зовнішнього середовища
- Г. Немає вірної відповіді

46. Які освітні послуги в сфері загальної середньої освіти підлягають ліцензуванню?

- А. Надання початкової освіти
- Б. Надання базової освіти
- В. Надання повної середньої освіти
- Г. Всі перераховані послуги

47. Назвіть кодекс законів за яким здійснюють фінансово-господарську діяльність закладу освіти?

- А. Цивільний кодекс
- Б. Бюджетний кодекс
- В. Кодекс законів «Про працю»
- Г. Кримінальний кодекс

48. Які типи освітніх закладів не підлягають атестації

- А. Вищий навчальний заклад

- Б. Загальноосвітній-навчальний заклад
- В. Професійно-технічний навчальний заклад
- Г. Школа-інтернат

49. Атестація це:

- А. Визнання права закладу освіти вести освітню діяльність
- Б. Визнання права закладу освіти надавати додаткові освітні послуги
- В. Визнання права закладу освіти здійснювати підприємницьку діяльність
- Г. Основна форма державного контролю за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування

50. Хто має право здійснювати контролюючу функцію, бути суб'єктом контролю

- А. Члени піклувальної ради школи
- Б. Незалежні експерти
- В. Засновник закладу освіти
- Г. Всі відповіді правильні

51. Виключити з переліку типів середніх навчальних закладів невірний

- А. Початкова школа
- Б. Вечірня школа
- В. Професійний ліцей відповідного профілю
- Г. Колегіум

52. Яка з вищеназваних освітніх послуг є безкоштовною?

- А. Навчання студентів у вищих навчальних закладах понад державне замовлення
- Б. Здобуття повної загальної середньої освіти
- В. Курси водіїв
- Г. Підготовка та перепідготовка робітників і спеціалістів за замовленнями служб зайнятості населення

53. Скільки часу повинна займати найбільш тривала нарада

- А. 180хв
- Б. 120хв
- В. 90хв
- Г. 60хв

54. Вищим навчальним закладом першого рівня акредитації є:

- А. Технікум
- Б. Університет, академія
- В. Інститут
- Г. Все неправильно

55. Що не повинен робити головуючий на нараді

- А. Створювати на нараді доброзичливу атмосферу
- Б. Повторювати слова жести, які відволікають учасників від наради

В. Намагатися досконало володіти мовою
Г. Дякувати кожному за висловлену пропозицію

56. Який вищий навчальний заклад готує фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр?

- А. Коледж
- Б. Технікум
- В. Університети IV рівня акредитації
- Г. Училище

57. Усиновлення дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування це

А. Оформлене спеціальним юридичним актом прийняття в сім'ю неповнолітньої дитини на правах сина або дочки

- Б. Виховання неповнолітньої дитини, захист її особистих та майнових інтересів
- В. Утримання неповнолітніх дітей та непрацездатних повнолітніх дітей, які потребують матеріальної допомоги
- Г. Оформлення передачі дітей на виховання за кордон.

58. Яких прав та обов'язків щодо своїх дітей не втрачає особа, позбавлена батьківських прав?

- А. Особисті немайнові права щодо дитини
- Б. Бути законним представником дитини
- В. Обов'язку щодо матеріального утримання дитини
- Г. Обов'язку щодо навчання та виховання дитини

59. Батьки або один з них можуть бути позбавлені батьківських прав, якщо буде встановлено:

- А. Що батьки ухиляються від виконання своїх обов'язків по вихованню дітей
- Б. Зловживають своїми батьківськими правами, жорстоко поведуться з дітьми
- В. Шкідливо впливають на дітей своєю аморальною, антигромадською поведінкою
- Г. Все вище перераховане

60. Що не входить в обов'язки батьків

- А. Постійно дбати про фізичне здоров'я, психічний стан дітей-учнів?
- Б. Поважати гідність дитини
- В. Сприяти здобуванню дітьми освіти в навчальних закладах
- Г. У разі необхідності підміняти своїх дітей у навчально-виховному процесі

61. До матеріально-технічної бази закладу освіти не входить:

- А. Будівлі
- Б. Під'їзні шляхи до освітнього закладу
- В. Обладнання
- Г. Службове житло

62. Що не може бути додатковим джерелом фінансування освітнього закладу?
- А. Кошти одержані за науково-дослідні роботи (послуги)
 - Б. Доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень
 - В. Гонорари, одержані педагогічними працівниками за наукову діяльність
 - Г. Добровільні грошові внески. Матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, окремих громадян
63. З яких частин складається кошторис?
- А. Надходження – видатки
 - Б. Загальний – спеціальний
 - В. Обидва варіанти
 - Г. Все неправильно
64. Цілісні соціальні утворення, які володіють загальними характеристиками організацій, виконують специфічну функцію навчання, виховання, розвитку громадян або супроводжують виконання цих функцій – це
- А. Освітня установа
 - Б. Педагогічна рада
 - В. Піклувальна рада
 - Г. Профспілкова організація
65. Що не є завданнями загальної середньої освіти?
- А. Виховання громадянина України
 - Б. Звільнення батьків від турботи щодо виховання та навчання дітей
 - В. Формування особистості учня, розвиток його здібностей й обдарувань
 - Г. Виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти
66. Для чого потрібні наради
- А. Щоб навчити людей працювати разом
 - Б. Отримувати або передавати якусь інформацію людям
 - В. Скоординувати діяльність своїх підлеглих
 - Г. Все вірно
67. Який з перелічених документів, якими керується освітня система України є міжнародним?
- А. Закон «Про охорону дитинства»
 - Б. Конвенція «Про права дитини»
 - В. Національна доктрина розвитку освіти.
 - Г. Закон «Про молодіжні та дитячі громадські організації»
68. Що з перерахованого не є обов'язковим для кандидата на посаду керівника вищого навчального закладу?
- А. Володіння однією з іноземних мов та навичками роботи на комп'ютері
 - Б. Науково-педагогічний стаж не менше 0 років
 - В. Вільне володіння українською мовою

Г. Вчене звання професора, науковий ступінь кандидата наук та вище

69. Принцип консенсусу

А. Висловлення своїх думок під час конференцій

Б. Вислухати працівників закладу освіти і підготувати рішення

В. Створити найкращі умови для роботи

Г. Правильними є відповіді А і Б

70. Діти з яким профілем захворювань направляються на навчання до санаторних шкіл-інтернатів?

А. Ревматизм, інфекційно-алергійний міокардит в активній фазі

Б. Недостатність кровообігу

В. Хронічні захворювання органів дихання

Г. Порушення ритму серця

71. Визначити, які види з класифікації організацій відносяться до освітніх організацій

А. Державні, приватні, колективні, комунальні, комерційні, некомерційні, великі, середні, малі

Б. Неформальні, державні, некомерційні, великі, четвертинного циклу

В. Формальні, приватні, комерційні, середні, вторинного циклу

Г. Правильної відповіді немає

72. Що потрібно ліцензувати у сфері дошкільно-навчальних закладів?

А. Військова підготовка

Б. Надання початкової освіти

В. Розвиток дітей; догляд за дітьми

Г. Все неправильно

73. Назвати види освітніх систем

А. Макросистема, галузеві освітні системи, регіональні освітні системи, заклади освіти різних типів і форм власності

Б. Загальноосвітні навчальні заклади, ПТУ, вищі навчальні заклади, заклади післядипломної освіти

В. Формальні і неформальні, державні і приватні, комерційні і некомерційні

Г. Первинного, вторинного, третинного, четвертинного циклу

74. Які потрібно мати документи для відкриття навчального закладу?

А. Рішення засновника і свідоцтво про атестацію

Б. Свідоцтво про атестацію та ліцензування

В. Статут закладу освіти і рішення засновника

Г. Все неправильно

75. Ліцензування – це:

- А.Право видати атестат про освіту
- Б.Дозвіл, що дає право на освітню діяльність
- В.Право видати диплом про вищу освіту
- Г.Все неправильно

76. Назвіть правильні вимоги до головуєчого на нараді

- А.Вчасно розпочати нараду, повинен зуміти зосередити думку всіх учасників наради на вирішення проблеми,
- Б.Повинен виявляти особливу увагу до конкретного колеги
- В.Повинен суворо слідкувати за дотриманням порядку на нараді
- Г.Вчасно розпочати нараду, повинен зуміти зосередити думку всіх учасників наради на вирішення проблеми, повинен суворо слідкувати за дотриманням порядку на нараді

77. Що таке статут закладу освіти?

- А.Документ, у якому визначаються організаційно правові засади та зміст діяльності закладу освіти
- Б.Документ, у якому визначається матеріально-технічна база закладу освіти
- В.Документ, у якому визначаються права і обов'язки керівника закладу освіти
- Г.Документ, у якому визначається фінансова база закладу освіти

78. Види трудових договорів:

- А.Безстрокові
- Б.На визначений термін
- В.На період виконання роботи
- Г.Всі перераховані

79. Соціально зумовлена цілісність взаємодіючих між собою та із зовнішнім середовищем елементів навчання, виховання, формування особистості – це

- А.Освітня система
- Б.Група
- В.Методичний кабінет
- Г.Громадська організація

80. Заклад освіти – це

- А.Відкрита, складна соціальна система, освітня організація, метою якою є навчально-виховний розвиток громадян
- Б.Найбільш крупна одиниця класифікації поділу, визначених діючим законодавством України
- В.Добровільне об'єднання людей однієї професії на основі вільного волевиявлення з метою здійснення захисту своїх прав та інтересів
- Г.Все неправильно

81. Оперативне управління в освітньому менеджменті розглядається як система що включає в себе

- А.Принципи оперативного управління
- Б.Функції оперативного управління
- В.Методи оперативного управління
- Г.Всі відповіді вірні

82. Метою оперативної наради є

- А.Обговорення якихось проблем і прийняття колективного рішення щодо вирішення проблеми і прийняття колективного рішення щодо вирішення проблеми
- Б.Підведення підсумків роботи за певний час, чи після виконання певної роботи
- В.Передача необхідної інформації підлеглим
- Г.Отримання інформації про поточний стан справ у закладі освіти

83. Якому органу управління освітою підпорядковані школи інтернати?

- А.Міському та районному відділу освіти
- Б.Обласному відділу управління освітою
- В.Міністерство освіти України
- Г.Все неправильно

84. Принцип співробітництва

- А.Принцип співробітництва
- Б.Керівник цінує компетентність відповідальність та ініціативу
- В.Керівник створює умови для професійного і творчого зростання
- Г.Всі відповіді вірні

85. Якою нормативною базою керується дія закону при звільненні працівника закладу освіти?

- А.Кримінальний кодекс
- Б.Кодекс народного господарства
- В.Кодекс законів про працю
- Г.Все неправильно

86. Керівник навчального закладу - це

- А.Особа яка відповідає за виховний процес навчального закладу
- Б.Особа яка наділена владними повноваженнями і діє відповідно до статуту закладу освіти
- В.Особа що має вищу педагогічну освіту і яка має стаж більше 5 років
- Г.Все неправильно

87. Учасниками навчально-виховного процесу є:

- А.Керівник закладу освіти, педагогічні працівники, учні або студенти
- Б.Інші працівники закладу (лаборанти, педагогічний персонал, адміністративно-управлінський персонал)
- В.Всі вище перераховані

Г. Все неправильно

88. Який орган контролює кошти які надходять до державних навчальних закладів від спонсорів?

А. Комерційний банк

Б. Казначейство

В. Батьківський комітет

Г. Все неправильно

89. Планування в навчальному закладі - це

А. Етапи прийняття раціональних рішень

Б. Суть системного підходу в управлінні закладу освіти

В. Педагогічний аналіз – етап структурування річного плану закладу освіти

Г. Стратегія розвитку закладу освіти

90. Хто здійснює обов'язковий контроль за виконанням річного плану закладу освіти

А. Заступник директора з навчальної роботи

Б. Методисти

В. Керівник закладу освіти

Г. Заступник директора з виховної роботи

Питання до заліку з навчальної дисципліни «Освітній менеджмент»

1. Поняття «менеджмент», «управління», «освітній менеджмент», «педагогічний менеджмент».
2. Функції та принципи менеджменту освіти.
3. Основні школи менеджменту.
4. Значення менеджменту та маркетингу освіти в сучасних умовах.
5. Закони та нормативні документи, що регламентують діяльність освітнього закладу.
6. Система управління освітою.
7. Система дошкільної освіти в Україні.
8. Система загальної середньої освіти в Україні.
9. Система професійно-технічної освіти в Україні.
10. Система позашкільної освіти в Україні.
11. Система післядипломної освіти в Україні.
12. Рівні управління освітою.
13. Типи, види навчально-виховних закладів освіти.
14. Структура ЗВО в Україні.
15. Перебудова вищої освіти в Україні згідно вимог Болонської конвенції.
16. Освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні.

17. Статут навчально-виховного закладу освіти.
18. Ліцензування, атестація і акредитація навчально-виховних закладів освіти.
19. Призначення керівника навчально-виховним закладом освіти.
20. Права та обов'язки керівника навчально-виховного закладу освіти
21. Інформаційне забезпечення управління освітніми організаціями.
22. Використання нових інформаційних технологій в діяльності освітнього менеджера.
23. Завдання, функції і структура служби маркетингу освітнього закладу.
24. Специфіка роботи з персоналом у системі освітнього менеджменту.
25. Сутність державно-громадського управління освітою.
26. Контроль за виконанням управлінських рішень.
27. Звільнення керівника навчально-виховного закладу освіти.
28. Особливості управління освітянським закладом, в якому навчаються і виховуються діти з особливими потребами.
29. Особливості фінансування освітніх закладів, в яких навчаються і виховуються діти з особливими потребами
30. Формування трудового колективу закладу освіти.
31. Стилi роботи сучасного керівника закладу освіти.
32. Заклад освіти як відкрита соціально-педагогічна система.
33. Внутрішнє і зовнішнє середовище закладу освіти.
34. Основні режими життєдіяльності закладу освіти.
35. Поняття якості освітньої послуги.
36. Підготовка кадрів для закладу освіти.
37. Матеріально – технічна база закладу освіти.
38. Формування кошторису закладу освіти.
39. Специфічні риси і перспективи реклами освітніх послуг.
40. Основні складові управлінської діяльності.
41. Природа, типи і причини конфліктів в закладах освіти.
42. Ділові наради в закладі освіти.
43. Організація та проведення педагогічних нарад.
44. Основні види нарад та вимоги до їх проведення. «Мозковий штурм». «Кільцева нарада». «Нарада без наради».
45. Інструктивна нарада.
46. Підсумкова нарада.
47. Стратегічне та поточне планування закладу освіти.
48. Організаційна робота керівника закладу освіти.
49. Форми власності закладів освіти в Україні.
50. Керівництво, як найголовніша функція управління.
51. Особливості фінансування державних та приватних закладів освіти.
52. Педагогічний менеджмент як складова освітнього менеджменту.
53. Вплив Болонської конвенції на реформування управління освітою в Україні.
54. Контроль в системі освітнього менеджменту. Суб'єкти та об'єкти контролю.
55. Культура та мистецтво управління.
56. Типи нововведень в закладі освіти та управління ними.

57. Види освітніх послуг.
58. Управління якістю освіти.
59. Лідерство в освіті.
60. Організаційна культура закладу освіти.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту: підруч. Київ: Ленвіт, 2007. 263 с.
2. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: монографія / Л. М. Карамушка. Київ: Ніка-Центр, 2000. 332 с.
3. Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті: навч. посібник / В. В. Крижко. Київ: Освіта України, 2005. 256 с.
4. Леснікова О.В. Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті: Черкаси, 2011. 51с.
5. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник/ В. Е. Лунячек. –2-е вид., випр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
6. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
7. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Текст]: навч.-метод. посібник. Переяслав-Хмельницький ДПУ. Київ: Освіта України, 2005. 141 с.
8. Освітній менеджмент: навч. посібник /За заг. редакцією Л.І. Даниленко, Л.М.Карамушки. Київ: Шкільний світ, 2003. 400 с.
9. Пшенична Л. В. Менеджмент в освіті [Текст]: навч.-метод. посіб. Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2012. 214 с.
10. Черниш А.П. Менеджмент освіти: навч. посіб. Київ: МПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. 49 с.
11. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом [Текст]: навч. посібник Київ: Знання, 2006. 365 с.

Допоміжні:

1. Алюшина Н. О. Морально-психологічні засади управлінської діяльності: навч. метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 60 с.
2. Білобровко Т. І. Кредитно – модульний курс з освітнього менеджменту: навч. посібник. Переяслав – Хмельницький, 2008. 76 с.
3. Генсон М.Е. Керування освітою та організаційна поведінка: наукове видання / М. Е. Генсон; пер. с англ. Х. Проців. Львів: Літопис, 2002. 384 с.
4. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій): курс лекцій. Харків: Основа, 2004. 128 с.

5. Егоршина А.П. Менеджмент образования : учебн. пособ. Москва : Логос, 2009. 308 с.
6. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): [Монографія]. МАУП, 2000. 286 с.
7. Коротков Э.М. Управление качеством образования: учебное пособие. Москва: Академический проект, 2006. 320 с.
8. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Менеджмент в освіті. Київ: 1998. 192 с.
9. Крижко В. В. Аксіологічний потенціал державного управління освітою : навч. посібник. Київ: Освіта України, 2005. 224 с.
10. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
11. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер.с англ. Москва: Дело, 1992. 702 с.
12. Соколова І. Моніторинг в освіті: сучасний контекст і технологія проведення // *Освітній менеджмент: теорія і практика* : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В.Соколової, Л.В.Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2016. 185 с. (С.72-83.).
13. Цехмістрова, Г. С. Управління в освіті та педагогічна діагностика [Текст]: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Г. С. Цехмістрова, Н. А. Фоменко. Київ: Слово, 2005. 277 с.

Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни «Освітній менеджмент»

| з/п | Автор підручника (навчального посібника) | Найменування підручника (навчального посібника) | Найменування видавництва, рік видання | Кількість примірників |
|-----|---|--|---------------------------------------|-----------------------|
| 1. | Берека В.Є. | Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти: теорія і методика: монографія | Харків: ХГПА, 2008. 482 с. | 1 |
| 2. | Генсон М.Е. | Керування освітою та організаційна поведінка : научное издание / М. Е. Генсон ; пер. с англ. Х. Проців | Львів: Літопис, 2002. 384 с. | 4 |

| | | | | |
|----|------------------|--|--|---|
| 3. | Єльнікова Г.В. | Основи адаптивного управління (тексти лекцій) : курс лекцій | Харків: Основа, 2004. 128 с. | 1 |
| 4. | Серджіованні Т. | Керування освітою і шкільне врядування | Львів: Літопис, 2002. 440 с. | 1 |
| 5. | Коротков Э.М. | Управление качеством образования: учебное пособие | Москва: Академический проект, 2006. 320 с. | 1 |
| 6. | Крижко В. | Аксіологічний потенціал державного управління освітою : навч. посібник | Київ: Освіта України, 2005. 224 с. | 1 |
| 7. | Луговий В.І. | Управління освітою: навчальний посібник | Київ : УАДУ, 1997. 302 с. | 1 |
| 8. | Егоршина А.П. | Менеджмент образования : учебное пособие/ под ред. А.П. Егоршина | Москва : Логос, 2009. 308 с. | 1 |
| 9. | Цехмістрова Г.С. | Управління в освіті та педагогічна діагностика : навчальний посібник для студентів ВНЗ | Київ : Слово, 2005. 280 с. | 1 |